

Onderzoek brandweer

2 januari 2014

Over het onderzoek

Aan het onderzoek, gehouden van 20 december tot 2 januari, deden ruim 1.840 brandweermensen mee. Hiervan werken er 1.259 bij de vrijwillige brandweer en 589 bij de beroepsbrandweer.

Het onderzoek is gehouden samen met Abvakabo FNV. Ook heeft de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers geholpen het onderzoek te verspreiden onder hun achterban.

Voor meer informatie over dit onderzoek kunt u contact opnemen met onderzoeker Lisette van Vliet: lissette.van.vliet@eenvandaag.nl en 06-12736193.

1. Samenvatting

Brandweerlieden: 'Veiligheid burgers neemt af'

'Experimenten zorgen voor onverantwoorde veiligheidsrisico's'

HILVERSUM - Driekwart (74%) van de brandweerlieden vindt dat de veiligheid die de brandweer aan burgers biedt is afgenomen door de recente hervorming van het korps. Ook zorgen experimenten met de personeelsbezetting op brandweerwagens voor onaanvaardbare risico's voor burgers en brandweerlieden. Dit blijkt uit onderzoek van EenVandaag en Abvakabo FNV onder bijna 600 beroepsbrandweermensen.

Reorganisatie

De afgelopen jaren heeft er bij alle brandweerkorpsen een reorganisatie plaatsgevonden: ze vallen niet langer onder de gemeenten maar onder de veiligheidsregio's en er hebben diverse bezuinigingen plaatsgevonden. Zo worden in bepaalde regio's minder beroepsbrandweermensen ingezet en worden beroepskrachten die afvloeien niet vervangen. De helft van de brandweerlieden (51%) geeft aan dat er nu te weinig beroepsmensen zijn om alle taken goed te kunnen vervullen. Zoals een brandweerman zegt: *'Bij een hulpverlening blijft hij/zij maar wat langer bekneeld zitten, we hebben dan gewoon te weinig handjes.'*

In een schriftelijke reactie laat minister van Veiligheid en Justitie Ivo Opstelten weten naar aanleiding van dit onderzoek met de veiligheidsregio's in overleg te gaan. Vakbondsbestuurder Bert de Haas van Abvakabo FNV laat weten dat hij een anoniem online meldpunt gaat openen waar brandweerlieden incidenten en bijna-incidenten kunnen melden. *'De uitkomsten van het onderzoek zijn zeer zorgwekkend. Het blijkt weer dat Nederland onveiliger wordt door de obsessie van de politiek om banen te schrappen in de publieke sector. Dat moet echt stoppen.'*

'Bureaucratie toegenomen'

De ondervraagde brandweerlieden zijn zeer kritisch over deze reorganisatie: 56 procent vindt dat de managementlaag veel te groot is geworden en bijna vier op de tien hebben last van teveel bureaucratie. Volgens 82 procent van de beroepsmensen luistert de korpsleiding daarnaast niet of onvoldoende naar het personeel op de werkvloer. *'Compleet incompetent management'*, schrijft een brandweerman. *'Het is wachten op ernstige ongelukken. Ze hebben totaal geen benul van wat er speelt binnen de uitrukdiensten.'* Ook ervaart het

brandweerpersoneel dat er vooral wordt bezuinigd op uitrukkend personeel, zo geven ze aan in het onderzoek, terwijl de managementlaag gelijk blijft of groter wordt.

'Experimenten zijn onaanvaardbaar veiligheidsrisico'

Daarnaast hebben de brandweerlieden veel kritiek op experimenten die veel korpsen uitvoeren met de bezetting op brandweerwagens. Wagens rukken uit met minder mensen of met meer vrijwilligers in plaats van beroepskrachten. Zes op de tien brandweerlieden geven aan dit een slechte zaak te vinden. De helft (52%) geeft aan dat er door deze experimenten onaanvaardbare veiligheidsrisico's worden genomen voor burgers. *'Met vier man uitrukken is op papier leuk,'* aldus een brandweerman. *'Maar je kan niks bij een brand: we kunnen niet naar binnen, dus als burger ga je dood.'* Volgens 48 procent zijn ook de risico's voor het brandweerpersoneel onaanvaardbaar. Zoals een brandweerman zegt: *'Ik ga niet naar binnen als we met minder dan 6 personen zijn. Dat risico is voor mezelf echt te groot.'*

Vrijwilligers: motivatie daalt

Ook heeft de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers het onderzoek verspreid onder hun achterban, ruim 1.200 mensen die werken bij de vrijwillige brandweer hebben meegedaan. Ook zij geven in meerderheid aan dat de veiligheid van burgers is afgenomen na de reorganisatie. De vrijwillige brandweerlieden noemen ook als belangrijkste probleem de toegenomen bureaucratie. 35 Procent meldt een toegenomen werkdruk na de regionalisering van de brandweer en één op de vijf vrijwilligers heeft door de reorganisatie overwogen te stoppen, of heeft dat recentelijk gedaan.

2. Ter achtergrond

De afgelopen jaren is er bij de brandweer een grote reorganisatie geweest (of nog gaande). Alle korpsen zijn geregionaliseerd waardoor ze nu - uiterlijk 1 januari 2014 - onder de veiligheidsregio vallen en niet langer onder de gemeente. Ook zijn er in de meeste regio's bezuinigingen doorgevoerd.

Samen met vakbond Abvakabo FNV en de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers willen wij onderzoeken hoe u als brandweerman/vrouw deze veranderingen ervaart. Zijn de gevolgen vooral positief, of niet? En is de veiligheid van de burger er wel of niet op vooruitgegaan?

Belangrijk om hierbij te melden is dat u **anoniem** meedoet aan dit onderzoek. Tenzij u dit zelf invult, kunnen wij op geen enkele wijze achterhalen wie u bent.

Werkt u momenteel bij de brandweer?

Ja, als vrijwilliger: 1.259

Ja, als beroeps: 589

Nee (worden uit het onderzoek geroute)

Hoe lang werkt u al bij de brandweer?

Minder dan twee jaar: 1%

Tussen de twee en vijf jaar: 3%

Tussen de vijf en tien jaar: 19%

Tussen de tien en vijftien jaar: 27%

Meer dan 15 jaar: 50%

3. Reorganisatie / regionalisering brandweerorganisatie

Bij de volgende vragen in dit onderzoeksrapport staat de uitslag van de deelnemers die werken bij de beroepsbrandweer, de mensen die dagelijks uitrukken. De vrijwilligers die we hebben ondervraagd onderschrijven met hun antwoorden deze lijn. Waar relevant staat de uitslag van de vrijwilligers in deze rapportage schuin onder dezelfde vraag.

- - -

We zijn benieuwd hoe u de reorganisatie ervaren hebt: hiermee bedoelen we de regionalisering van de brandweer (van gemeente naar veiligheidsregio) en de daarbij horende bezuinigingen.

Ik ervaar de reorganisatie binnen de brandweerorganisatie vooral als...

Positief: 11%

Neutraal: 20%

Negatief: 68%

Weet niet / geen mening: 1%

Vrijwilligers (N=1.259)

Ik ervaar de reorganisatie binnen de brandweerorganisatie vooral als...

Positief: 9%

Neutraal: 31%

Negatief: 57%

Weet niet / geen mening: 3%

Met 'reorganisatie' bedoelen we de regionalisering van de brandweer (van gemeente naar veiligheidsregio) en de daarbij horende bezuinigingen.

Wat ervaart u in uw werk als positieve punten van de reorganisatie?

We hebben als eerste gevraagd wat brandweermensen ervaren als positieve punten. Hier konden ze in 400 tekens zelf een antwoord formuleren. Er worden dingen genoemd als 'centrale inkoop' en 'kwaliteit van de (oefen)organisatie neemt langzaam maar zeker toe'.

'Als positief ervaar ik de centrale inkoop. Dit zorgt voor goedkopere aanschaf van materialen en zorgt er voor dat we allemaal met hetzelfde materiaal werken.'

Maar veel deelnemers geven eigenlijk aan dat ze weinig tot geen positieve punten kunnen noemen.

'Absoluut niets positiefs. We hebben al 2 voertuigen en bijna 15 vrijwilligers ingeleverd.'

Wat ervaart u in uw werk als negatieve punten van de reorganisatie?

Hier konden de deelnemers in 400 tekens zelf een antwoord formuleren. Veel genoemd is de organisatie: een te grote managementlaag in vergelijking met de vloer, slechte communicatie en volgens veel deelnemers een management die geen idee heeft wat er speelt op de werkvloer.

'Regionalisering betekent ook bezuiniging. Niet erg, maar er wordt bezuinigd op de onderste werklagen die juist voor de veiligheid van de burgers staat. Er wordt bezuinigd op bezetting, opleiding en materialen waar soms al minimaal van is. Er valt juist zoveel te bezuinigen op de management lagen (die de brandweer de afgelopen jaren duur hebben gemaakt) en deze mensen beslissen over de bezuiniging.'

'Afstand wordt te groot. Alles wordt voor je besloten. Ze luisteren niet meer naar de werkvloer. Gemeentes die goed presteren gaan betalen voor de zwakkere. Het wordt onpersoonlijker. Er wordt niet bezuinigd in de top. Er wordt een vals beeld naar de burger gegeven dat de brandweer duurder wordt en dat dat ligt aan auto's en computers. Terwijl er de afgelopen 10 jaar een wildgroei aan withemden is.'

'De organisatie wordt groot en log. Er zijn veel te veel leidinggevendenden maar er worden geen beslissingen genomen. Er wordt niet met de werkvloer overlegd over bepaalde beslissingen. De beslissingen die worden genomen blijken vaak fouten/onjuistheden te bevatten waardoor zij moeten worden terug gedraaid. Het lijkt of alles belangrijk is, behalve de rode auto die uit moet rukken als er brand is.'

'Compleet incompetent management. Het is wachten op ernstige ongelukken (vrijwilligers in de grote stad). Ze hebben totaal geen benul van de leiding wat er speelt binnen de uitrukdienst.'

'Veel te grote managementlaag. Kosten van brandweer Nederland zijn hierdoor explosief gestegen. Maar hier wordt niet op bezuinigd, wel op het uitvoerend personeel, voertuigen en kazernes. Maar de branden zijn nog steeds

op straat! Wederom onbegrijpelijk!

'Twintig jaar geleden zat er bijvoorbeeld bij de amsterdamse brandweer 90 personen in de stafdienst, nu bijna 300. Allemaal managers die managers die zich bezig houden. Dit ten kosten van het aantal uitrukpersoneel.'

Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stelling:

'Op de lange termijn is de regionalisering van de brandweer beter voor de kwaliteit van het brandweerwerk.'

Eens: 25%

Oneens: 58%

Weet niet / geen mening: 17%

Vrijwilligers (N=1.259)

Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stelling:

'Op de lange termijn is de regionalisering van de brandweer beter voor de kwaliteit van het brandweerwerk.'

Eens: 22%

Oneens: 55%

Weet niet / geen mening: 23%

Ervaart u de regionalisering als een verbetering of een verslechtering van de brandweerorganisatie, of maakt het weinig verschil in vergelijking met de oude situatie waarbij uw korps nog onder de gemeente viel?

Het is een verbetering van de brandweerorganisatie: 15%

Het maakt weinig verschil: 15%

Het is een verslechtering van de brandweerorganisatie: 66%

Weet niet / geen mening: 4%

Vrijwilligers (N=1.259)

Ervaart u de regionalisering als een verbetering of een verslechtering van de brandweerorganisatie, of maakt het weinig verschil in vergelijking met de oude situatie waarbij uw korps nog onder de gemeente viel?

Het is een verbetering van de brandweerorganisatie: 12%

Het maakt weinig verschil: 18%

Het is een verslechtering van de brandweerorganisatie: 61%

Weet niet / geen mening: 9%

Er volgen nu enkele vragen over de gevolgen van de reorganisatie. Heeft u er te weinig ervaring mee om hier op te kunnen antwoorden, vult u dan 'weet niet / geen mening' in.

Er zijn brandweermannen/vrouwen die aangeven dat de reorganisatie voordelen met zich meebrengt; ook zijn er die nadelen noemen.

Wat ziet u als grootste problemen waar u als brandweerman/vrouw mee te maken heeft na de reorganisatie?

U kunt maximaal drie antwoorden aankruisen. Ervaart u geen problemen, kruist u dan aan 'geen van bovenstaande'. Top-3*:

1. Te grote managementlaag (56%)
2. Te veel bureaucratie (40%)
3. Experimenten met minder brandweermensen op wagens (35%)

**Voor alle antwoordopties bij deze vraag zie bijlage 1*

Vrijwilligers (N=1.259)

Wat ziet u als grootste problemen waar u als brandweerman/vrouw mee te maken heeft na de reorganisatie?

U kunt maximaal drie antwoorden aankruisen. Ervaart u geen problemen, kruist u dan aan 'geen van bovenstaande'. Top-3*:

1. Te grote managementlaag (45%)
2. Te veel bureaucratie (43%)
3. Experimenten met minder brandweermensen op wagens (30%)

**Voor alle antwoordopties bij deze vraag zie bijlage 1*

Licht hier uw antwoord toe. En als u dit heeft aangekaart bij uw leidinggevende: hoe is daar op gereageerd?

Opvallend hier is dat veel deelnemers aangeven dat het lastig is om binnen de organisatie te praten over hun ervaringen. Ze zeiden vrijwel allemaal dat ze ook echt anoniem wilden blijven, omdat ze bang waren voor de gevolgen.

'Bij het aankaarten van problemen wordt er vaak een ontwijkend antwoordt gegeven. Er is veel onduidelijk bij de directe leiding. Bij herhaaldelijk aankaarten van problemen wordt er al snel gewezen op mogelijke gevolgen voor je verdere loopbaan.'

'Binnen ons korps is er inmiddels een dictatuur ontstaan. mensen op de werkvloer zijn flexibel en welwillend en hebben altijd mee willen werken en denken over oplossingen. Mocht je echter een kritische vraag stellen krijg je geen antwoord en bij navraag zal men dreigen met disdisciplinaire maatregelen.'

'Ik wens na het beantwoorden van deze vragen onherkenbaar te blijven. De brandweer is geen werkgever waar dergelijk commentaar vanaf een uitvoerende functie op prijs gesteld zal worden.'

We leggen hier nu een aantal mogelijke gevolgen voor van de reorganisatie. Als u hier geen zicht op heeft, kunt u 'weet niet / geen mening' invullen.

Heeft de brandweer na de reorganisatie binnen uw regio volgens u voldoende, te veel of te weinig BEROEPSbrandweermannen/vrouwen om haar taken goed te kunnen vervullen?

Te veel: 10%

Voldoende: 30%

Te weinig: 59%

Weet niet / geen mening: 1%

Heeft de brandweer na de reorganisatie binnen uw regio volgens u voldoende, te veel of te weinig VRIJWILLIGE brandweermannen/vrouwen om haar taken goed te kunnen vervullen?

Te veel: 18%

Voldoende: 32%

Te weinig: 32%

Weet niet / geen mening: 18%

4. Veiligheid

Bent u van mening dat de veiligheid die de brandweer biedt aan de burgers toeneemt, afneemt of gelijk blijft na de regionalisering?

Veiligheid neemt toe: 6%

Veiligheid blijft ongeveer hetzelfde: 18%

Veiligheid neemt af: 74%

Weet niet / geen mening: 2%

Vrijwilligers (N=1.259)

Bent u van mening dat de veiligheid die de brandweer biedt aan de burgers toeneemt, afneemt of gelijk blijft na de regionalisering?

Veiligheid neemt toe: 4%

Veiligheid blijft ongeveer hetzelfde: 32%

Veiligheid neemt af: 62%

Weet niet / geen mening: 2%

Waarom ervaart u het zo? Geef waar mogelijk voorbeelden.

Wat hier veel gezegd wordt is dat de brandweer een 'papieren werkelijkheid' is geworden die niet strookt met hoe het er in de praktijk aan toe gaat. Ook wordt aangehaald dat door bezuinigingen op personeel en/of materieel er te weinig mensen zijn om goed op te treden. Veel brandweermensen noemen daarnaast dat de duikploegen zijn opgeheven in hun regio, wat ze een slechte zaak vinden.

'Op papier ziet het er maar het strookt totaal niet met de praktijk. We moeten met steeds minder mensen het zelfde werk doen. Er liggen rapporten dat in Amsterdam we de 5 de man nodig hebben om redding van mens, dier en spullen sneller te doen laten verlopen. En toch gaat de 5 de man eraf. Bij een verruiming van de aanrijtijd gaat dit over de rug van de burger, dit kan echt niet.'

'Veiligheid neemt af, doordat er met minder mensen in uitrukdienst gewerkt gaat worden, en de uitruktijden worden opgetrokken. Ook de geoefendheid word naar beneden gebracht, dienstleiding neemt genoeg met een 6 ipv voor de 10 te gaan.'

'Bij een hulpverlening blijft hij/zij maar wat langer bekneeld zitten, we hebben dan gewoon te weinig handjes.'

'Het duikteam wat vanaf 1 jan. 2014 gewoon wordt wegbezuinigd. De brandweer is voor het redden van mens en dier maar omdat duikteams niet genoemd

worden in de wet op de veiligheidregio's vindt het management dat ze mensen aan hun lot mag overlaten en hun laatste redkans ontnemen. Maw, kom je in het water terecht en ga je kopje onder, heb je pech.'

Na de regionalisering: zijn de aanrijtijden in uw regio afgenomen, toegenomen of ongeveer hetzelfde gebleven?

Afgenomen: 6%

Ongeveer hetzelfde gebleven: 48%

Toegenomen: 30%

Weet niet / geen mening: 16%

De volgende vraag gaat over mogelijke sluiting van kazernes bij u in de regio. Als er geen kazernes zijn gesloten, vul dan 'weet niet / niet van toepassing' in.

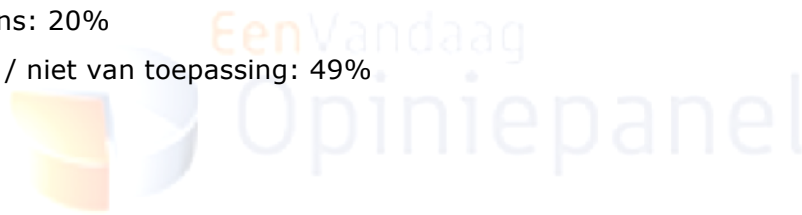
Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stelling:

'In mijn regio worden er onaanvaardbare veiligheidsrisico's genomen voor BURGERS doordat er kazernes zijn gesloten.'

Mee eens: 31%

Mee oneens: 20%

Weet niet / niet van toepassing: 49%

5. Experimenten

Sinds de nieuwe wet van de veiligheidsregio's mag er geëxperimenteerd worden met minder dan de standaardbezetting van 6 personen op een brandweervagen, of bijvoorbeeld met minder beroeps en meer vrijwilligers op een wagen. Sommige mensen zijn groot voorstander van deze experimenten, anderen zijn er minder positief over.

Wordt er in uw regio geëxperimenteerd met de bezetting op de wagens?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

Ja, minder dan 6 brandweermannen / vrouwen op een wagen: 62%

Ja, minder beroeps en meer vrijwilligers op een wagen: 28%

Ja, op een andere manier: 20%

Nee: 13%

Weet niet / geen mening: 4%

Vindt u het een goede of een slechte zaak dat er geëxperimenteerd wordt met de bezetting op de wagens?

Een goede zaak: 33%

Een slechte zaak: 59%

Weet niet / geen mening: 8%

Vrijwilligers (N=1.259)

Vindt u het een goede of een slechte zaak dat er geëxperimenteerd wordt met de bezetting op de wagens?

Een goede zaak: 28%

Een slechte zaak: 60%

Weet niet / geen mening: 12%

Wat zijn uw ervaringen met de experimenten in uw regio? Ziet u vooral de voordelen, of ook nadelen? Welke?

Er zijn brandweermensen die aangeven dat het niet altijd noodzakelijk is met zes mensen uit te rukken. Maar, zo geven ze aan, bij veel meldingen is dit slecht in te schatten. In de praktijk komt het dus voor dat je met te weinig brandweerpersoneel aankomt om goed te kunnen hulpverleners.

'Op papier staat er op tijd een brandweerauto voor de deur, alleen deze doet niets want ze zijn maar met twee mensen. Politiek komt hier niet open voor uit en dus mag de werkvloer de klappen opvangen.'

'Werkt ook niet, 4 man uitruk is op papier leuk maar je kan niks bij een brand. Hoe garandeer je veiligheid als er twee man binnen zitten? Ik ga niet naar binnen, dus als burger ben je niet meer te redden. Wel de aanrijtijden gehaald, gefeliciteerd.'

'Ze uiteindelijk naar 4 persoonswagens, dit is levensgevaarlijk voor ons en de burger. We weten dat erbij korpsen zwijgplicht op zit om hier negatief over te praten, maar we horen geluiden van de werkvloer die met dichtgeknepen billen zitten wachten op een tweede wagen.'

De volgende vragen gaan over experimenten in uw regio. Bent u niet op de hoogte van experimenten, vul dan 'weet niet / niet van toepassing' in.

Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stellingen:

'In mijn regio worden er onaanvaardbare veiligheidsrisico's genomen voor het BRANDWEERPERSONEEL door de bezetting op de wagens aan te passen.'

Mee eens: 48%

Mee oneens: 29%

Weet niet / niet van toepassing: 23%

Vrijwilligers (N=1.259)

'In mijn regio worden er onaanvaardbare veiligheidsrisico's genomen voor de BRANDWEERPERSONEEL door de bezetting op de wagens aan te passen.'

Mee eens: 28%

Mee oneens: 27%

Weet niet / niet van toepassing: 45%

'In mijn regio worden er onaanvaardbare veiligheidsrisico's genomen voor de BURGERS door de bezetting op de wagens aan te passen.'

Mee eens: 52%

Mee oneens: 26%

Weet niet / niet van toepassing: 22%

Vrijwilligers (N=1.259)

'In mijn regio worden er onaanvaardbare veiligheidsrisico's genomen voor de BURGERS door de bezetting op de wagens aan te passen.'

Mee eens: 33%

Mee oneens: 24%

Weet niet / niet van toepassing: 43%

6. Werkplezier en (korps)leiding

Na de regionalisering van de brandweer: is de werkdruk afgenomen, toegenomen of gelijk gebleven?

Afgenomen: 6%

Gelijk gebleven: 32%

Toegenomen: 55%

Weet niet / geen mening: 7%

Vrijwilligers (N=1.259)

Na de regionalisering van de brandweer: is de werkdruk afgenomen, toegenomen of gelijk gebleven?

Afgenomen: 6%

Gelijk gebleven: 41%

Toegenomen: 35%

Weet niet / geen mening: 18%

Geef aan of u het eens of oneens bent met de volgende stelling:

'Ik voel me voldoende gewaardeerd voor mijn werk door de (korps)leiding'

Mee eens: 28%

Mee oneens: 61%

Weet niet / geen mening: 11%

Vrijwilligers (N=1.259)

'Ik voel me voldoende gewaardeerd voor mijn werk door de (korps)leiding.'

Mee eens: 48%

Mee oneens: 37%

Weet niet / geen mening: 16%

Wordt er door de korpsleiding voldoende of onvoldoende geluisterd naar de brandweermannen/vrouwen in het veld?

Voldoende: 12%

Onvoldoende: 82%

Weet niet / geen mening: 6%

Vrijwilligers (N=1.259)

**Wordt er door de (korps)leiding voldoende of onvoldoende
geluisterd naar de brandweermannen/vrouwen in het veld?**

Voldoende: 29%

Onvoldoende: 62%

Weet niet / geen mening: 9%

**Heeft u door de reorganisatie en bezuinigingsronde wel eens overwogen
te stoppen met uw werk bij de brandweer?**

Nee, (vrijwel) nooit: 43%

Ja, soms: 35%

Ja, regelmatig: 17%

Ik ga binnenkort stoppen: 3%

Weet niet / geen mening: 2%

Vrijwilligers (N=1.259)

**Heeft u door de reorganisatie en bezuinigingsronde wel eens
overwogen te stoppen met uw werk bij de brandweer?**

Nee, (vrijwel) nooit: 38%

Ja, soms: 36%

Ja, regelmatig: 17%

Ik ga binnenkort stoppen: 4%

Weet niet / geen mening: 5%

7. Bijlage

De antwoordopties bij de volgende vraag zijn in random volgorde aan de deelnemers getoond. 'Geen van bovenstaande' was daarnaast een unieke antwoordoptie.

Wat ziet u als grootste problemen waar u als brandweerman/vrouw mee te maken heeft na de reorganisatie? U kunt maximaal 3 antwoorden aankruisen. Ervaart u geen problemen, kruist u dan aan 'geen van bovenstaande'.

Te veel kazernes gesloten

Verslechterende arbeidsvoorwaarden

Onvoldoende kennis van het verzorgingsgebied waar ik naar toe gestuurd word

Te weinig goed (werkend) materieel

Slechte ondersteuning / begeleiding vrijwillige brandweermensen

Experimenten met minder brandweerpersoneel op wagens

Slechte communicatie van het management met de werkvloer

Onduidelijke keuzes door de (korps)leiding

Te veel brandweermannen/vrouwen wegbezuinigd

Te grote verantwoordelijkheid voor vrijwillige brandweermensen

Te veel bureaucratie binnen de organisatie

Slecht onderhoud materieel

Te grote managementlaag in vergelijking met uitvoerend personeel

Langere aanrijtijden

Anders, nl:

Geen van bovenstaande

Weet niet / geen mening